

պայմանագիրը, բացի այն հանգամանքից, որ **չի կնքվել ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված ընթացակարգերով**, նաև **չի բխում ՀՀ օրենսդրության պահանջներից**, քանի որ համաձայն պայմանագրի՝ ջրամբարը վարձակալին տրամադրվում է վարձակալության՝ ձկնաբուծությամբ զբաղվելու նպատակով: ՀՀ ջրային օրենսգրքի 121-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 32-րդ կետի հիման վրա ընդունված ՀՀ կառավարության 22.05.2003թ. թիվ 703-Ն որոշման 7-րդ կետով նախատեսվել է, որ Ձկնաբուծության նշանակության ջրային օբյեկտների ցանկը սահմանում է ՀՀ կառավարությունը. հիշյալ ցանկը հաստատվել է ՀՀ կառավարության 19.12.91թ. թիվ 687 որոշմամբ, որում **Հեր-Հերի ջրամբարը առկա չէ:**

Բացի այդ՝ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 608-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վարձակալության կարող են հանձնվել հողամասեր և մեկուսի բնական այլ օբյեկտներ, շենքեր, շինություններ, սարքավորումներ, տրանսպորտային միջոցներ և այլ գույք, որոնք **օգտագործման ընթացքում չեն կորցնում իրենց բնական հատկությունները (չսպառվող գույք):**

Սույն դեպքում Ջրառ ՓԲԸ-ի կողմից կնքված պայմանագրում նշվել է, որ տարեկան 250.0 հազ. դրամ վարձավճարով վարձակալության է հանձնվում **Հեր-Հեր ջրամբարի ջրի թասի /հայելու/ 100 հա մակերեսով ջրային տարածքը:**

Նման բովանդակությամբ պայմանագրի կնքումը ևս չի բխում ՀՀ օրենսդրության պահանջներից:

4.7. «Ջրառ» ՓԲԸ-ի այլ մուտքերի վերաբերյալ

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի այլ մուտքերը 2017 թվականին կազմել են ընդամենը 8,280.9 հազ. դրամ, որից՝ ՀԷԿ-երի մասով մուտքերը կազմել են 3,858.1 հազ. դրամ: 30.09.2018 թվականի դրությամբ այն կազմել է 4,989.3 հազ. դրամ, որից՝ ՀԷԿ-երի մասով՝ 4,606.5 հազ. դրամ (Աղյուսակներ 2 և 3):

Աղյուսակ 9

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի այլ մուտքերը

Անվանում	Ամսաթիվ	Գումար	Նպատակ
----------	---------	--------	--------

(հազ. դրամ)			
Արմեն Տոնոյան Ա/Ձ	07.02.2017թ.	3.880.0	Անսարք տրանսֆորմատորի օտարում
6 ֆիզիկական անձ	2017թ.	380	ավտոմեքենաների օտարում
ՀԷՑ ՓԲԸ	21.11.2017թ.	162.8	«Ջրառ» ՓԲԸ-ի էներգատեղակայանքներով ՀԷՑ ՓԲԸ-ի էլ էներգիայի հաղորդում այլ սպառողներին
Ընդամենը 2017թ.՝ 4.422.8			
ՀԷՑ ՓԲԸ	08.01.2018թ.	95.9	
ՀԷՑ ՓԲԸ	28.02.2018թ.	82.6	
ՀԷՑ ՓԲԸ	04.05.2018թ.	68.9	
ՀԷՑ ՓԲԸ	31.05.2018թ.	24.5	
ՀԷՑ ՓԲԸ	13.07.2018թ.	23.3	
ՀԷՑ ՓԲԸ	31.07.2018թ.	25.0	
ՀԷՑ ՓԲԸ	31.08.2018թ.	37.6	
Ատլաս Պլուս ՍՊԸ	13.09.2018թ.	25.0	Վարձակալ. գումար է
Ընդամենը 01.10.2018 դրությամբ՝ 382.8			

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի և ՀԷԿ-եր շահագործող տնտեսվարող սուբյեկտների հետ կնքվել են ջրի մատակարարման վճարովի ծառայություններ մատուցելու վերաբերյալ պայմանագրեր:

Աղյուսակ 10

Ջրառի և ՀԷԿ-եր շահագործող տնտեսվարող սուբյեկտների հետ կնքված պայմանագրեր

Կազմակերպություն /ՀԷԿ/	Գործող պայմանագրի կնքման ամսաթիվ	Տարածքը	Պայմանագրային գին /հազ. դրամ, ամսական/	Տարեկան /հազ. դրամ/	Տարեկան փաստացի մուտքագրված /հազ. դրամ/	
					2017թ.	01.10.2018թ. դրությամբ
Բիթլիս-Մեն ՍՊԸ	14.07.2017թ.	Արտաշատի ջրանցք	24.0	288.0	94.0	240.0
Մասֆիշ ՍՊԸ	03.04.17	Թալինի ջրանցք	61.8	741.6	432.6	618.0
Գ.Գ.Վ ՍՊԸ	03.04.17	Թալինի ջրանցք	61.8	741.6	432.6	309.0
Ֆիրմա Գ.Ա.Խ ՍՊԸ	01.12.16	Հեր-Հերի ջրամբար	70.0	840.0	770.0	1.117.0
Արմ Աէրո ՓԲԸ	31.03.17-01.03.18	Հեր-Հերի ջրամբար	70.0	840.0	355.0	420.0
Հեր-Հեր ՀԷԿ ՓԲԸ	01.03.18	Հեր-Հերի ջրամբար	70.0	840.0		331.9
Զովաշեն ՀԷԿ	31.03.17	Դվինի	70.0	840.0	333.7	168.1

ՍՊԸ		ջրանցք				
Նիգավա ՍՊԸ	20.07.17	Ապարանի ջրամբար	70.0	840.0	350.0	350.0
Արմավիրի լույս ՓԲԸ	14.07.17	Արմավիրի ջրանցք	258.3	3.099.6	1.090.2	1.052.5
Ընդամենը			755.9	9.070.8	3.858.1	4.606.5

Հաշվեքննության արդյունքում պարզվեց, որ՝

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի Կանոնադրության 3.5.-րդ կետի գ ենթակետով սահմանվել է, որ Ընկերության կողմից մատուցվող այլ ծառայությունների **գները որոշում է Ընկերությունը**: «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի 66-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ Ընկերության կառավարման բարձրագույն մարմինը Ընկերության ընդհանուր ժողովն է, իսկ 67-րդ հոդվածով սահմանված է, որ նույն օրենքով և **կանոնադրությամբ նախատեսված որոշումների ընդունումը ժողովի իրավասությունն է**:

Վերոնշյալ ընկերությունների հետ կնքված պայմանագրային արժեքների որոշման մեխանիզմի մեթոդիկայի վերաբերյալ ներկայացված պարզաբանման համաձայն, **ՀԷԿ-երի հետ կնքված պայմանագրերի գները որոշվում են բանակցային գործընթացի արդյունքում**:

Պայմանագրային գների մասով առկա չէ ժողովի որոշում

Ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ **վերը նշված պայմանագրային գների մասով առկա չէ ժողովի որոշում**, և ինչպես երևում է

Աղյուսակ 3-ից՝ **մեկ դեպքով պայմանագիրը կնքվել է ամսական 24.0 հազ դրամ, մեկ այլ դեպքով՝ 258.3 հազ դրամ արժեքով**:

«Հաշվարկային կենտրոն» ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրված տեղեկատվության համաձայն Ջրառ» ՓԲԸ սպասարկման տարածքում գործում են թվով 41 ՀԷԿ-եր: «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրված տեղեկատվության համաձայն միայն 10-ի հետ «Ջրառ» ՓԲԸ-ն ունի փոքր հիդրոէլեկտրակայանի հետ կնքված ջրի մատակարարման վճարովի ծառայությունների մատուցման, ջրօգտագործման, ինչպես նաև վճարովի ծառայությունների մատուցման պայմանագրեր, իսկ մնացած ՓՀԷԿ-երի հետ «Ջրառ» ՓԲԸ-ն առնչություն և պայմանագրային պարտավորություններ չունի: Մինչդեռ նշված 10 ՀԷԿ-երից էնգելս Թումանյան ՍՊԸ-ի հետ կնքված է տարածքի վարձակալության պայմանագիր (աղյուսակ 8):

«Հաշվարկային կենտրոն» ՓԲԸ-ից ստացված տեղեկատվության ուսումնասիրությունից պարզվեց նաև, որ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի հետ պայմանագրային հարաբերությունների մեջ գտնվող թվով 9 ՀԷԿ-երի 2017, 2018 թ. սեպտեմբեր ամիսը ներառյալ էներգիայի արտադրությունից հասույթը կազմել է 1,179,985.2 հազ. դրամ, մինչդեռ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի հետ կնքված պայմանագրերով վերջինիս վճարվել է

ընդամենը 8,464.6 հազ դրամ, իսկ 32 ՀԷԿ-երի հասույթը վերոնշյալ ժամանակահատվածում կազմել է 5,497,985.1 հազ. դրամ:

Բացի այդ՝ Հեր-Հեր ջրամբարին կից երկու ՀԷԿ-երի հետ կնքված ջրի մատակարարման պայմանագրերով նախատեսվել է.

«1.3 Մատուցված ծառայության հաշվառումը կատարվում է ջրամբարի և ՀԷԿ-ի հերթապահների ստորագրությամբ ամենօրյա վարվող ու ամսվա վերջում կողմերի լիազորված անձանց՝ ջրամբարի և ՀԷԿ-ի ղեկավարների ստորագրությամբ հաստատվող ջրի թողքերի Ակտ-օրագրերով:

Տվյալ ամսվա կտրվածքով ծառայությունը մատուցված է համարվում Պատվիրատուի լիազորված անձի կողմից Ակտ-օրագրի ստորագրման պահից»:

Տրամադրված տեղեկատվությունից պարզվել է, որ **ՀԷԿ-երին բաց թողնված ջրի թողքերի ծավալը հնարավոր չէ ներկայացնել**, քանի որ ջրի բացթողումներն իրականացվում են միայն ոռոգման կարիքների համար, **ՀԷԿ-երի հետ ջրի թողքերի վերաբերյալ ակտ-օրագրերի կազմում և հաշվառում չի իրականացվում՝ բացառությամբ Հեր-Հեր ջրամբարի բացթողումները:** Հեր-Հեր ջրամբարից ՀԷԿ-երի համար ակտ-օրագրերով բաց թողնված ջրի ծավալների վերաբերյալ տեղեկատվության համաձայն՝ Հեր-Հեր ջրամբարից 2017 թվականին էներգետիկ նպատակով բաց է թողնվել 25.8 մլն խմ ջուր, իսկ 2018 թվականի 9 ամիսներին՝ 14.7 մլն խմ (ընդհանուր՝ 40.5 մլն խմ), **մինչդեռ՝ ՀԷԿ-երի հետ կնքված պայմանագրերում ֆիքսվել են ընդամենը ամսական 70 հազարական դրամ վարձավճար:**

Հեր-Հեր ջրամբարից երկու ՀԷԿ-երի համար էներգետիկ նպատակով բաց թողնված 40.5 մլն խմ ջրի դիմաց «Զրառ» ՓԲԸ-ն 2017թ.-ին փաստացի ստացել է **ընդամենը 1.125.0 հազ. դրամ, իսկ 2018 թ.-ին՝ 1.868.9 հազ. դրամ:**

Համաձայն «Զրառ» ՓԲԸ-ի կողմից ՀՀ հաշվեքննիչ պալատին տրամադրված տեղեկատվության՝ «Զրառ» ՓԲԸ-ի կողմից ինքնահոս եղանակով մատակարարվող ջրի ինքնարժեքը 2017թ.-ին կազմել է՝ 1 խմ-ն 2.4 դրամ, 2018թ.-ին՝ 2.36 դրամ: Այսպիսով, **Հեր-Հեր ջրամբարից երկու ՀԷԿ-երի համար էներգետիկ նպատակով բաց թողնված ջրի ինքնարժեքի և այդ ջրի մատակարարման դիմաց «Զրառ» ՓԲԸ-ին վճարված գումարի տարբերությունը կազմում է 93,618.1 հազ. դրամ:**

Ծառայությունների մատուցման արժեքների որոշման մեխանիզմի մեթոդիկայի՝ Ընկերության Ժողովի Որոշման բացակայությունը, կարող է հանգեցնել գների հայեցողական սահմանման:

Հաշվի առնելով «Հաշվարկային կենտրոն» ՓԲԸ-ի և «Զրառ» ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրված տեղեկատվությունները առկա են թվով 32 ՀԷԿ-եր, որոնց հետ «Զրառ» ՓԲԸ-ն պայմանագրային հարաբերություններ չունի:

2.4.8. «Ջրառ» ՓԲԸ-ի հիդրոտեխնիկական կառույցների շահագործման և պահպանության վերաբերյալ

Հիդրոտեխնիկական կառույցների շահագործման և պահպանության մասով իրականացված հաշվեքննության արդյունքում պարզվեց, որ՝

ՀՀ կառավարության 2003 թվականի հուլիսի 31-ի թիվ 957-Ն որոշմամբ սահմանվել է հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների (ՀՏԿ) անվտանգության հայտարարագրի բովանդակությունը, դրա մշակման և փորձաքննության իրականացման կարգը: Որոշմամբ սահմանված հավելվածի 4-րդ կետի համաձայն՝ ՀՏԿ-ի անվտանգության հայտարարագիրը կազմվում է դրա սեփականատիրոջ կամ օգտագործող կազմակերպության (Հայտարարագրող) միջոցներով, իսկ 3-րդ կետով նախատեսվել է, որ **անվտանգության հայտարարագիրը ՀՏԿ-ի անվտանգության չափանիշների համապատասխանության մասին տեղեկություններ պարունակող հիմնական պաշտոնական փաստաթուղթն է:**

Որոշմամբ սահմանված հավելվածի 10-րդ կետով նախատեսվել է, որ օգտագործման մեջ գտնվող ՀՏԿ-ի անվտանգության հայտարարագիրը Հայտարարագրողի կողմից կազմվում է յուրաքանչյուր 3 տարին մեկ անգամ, իսկ 7-րդ կետի համաձայն՝ օգտագործման մեջ գտնվող ՀՏԿ-ի անվտանգության հայտարարագրի կազմմանը նախորդում է դրա զննումը:

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից չի կատարվում Որոշման պահանջը, այն է՝ չեն կազմվել ՀՏԿ-ների անվտանգության հայտարարագրեր

համակարգերի կառավարման արտակարգ իրավիճակների

Որոշմամբ սահմանված հավելվածի 26-րդ կետով նախատեսվել է, որ հաստատված ՀՏԿ-ի անվտանգության հայտարարագիրը կազմվում է 5 օրինակից, որից մեկական օրինակ հանձնվում է հայտարարագրողին, պետական ջրային կադաստր, ջրային մարմին, Հայաստանի Հանրապետության նախարարություն և համապատասխան

մարզպետարան: Ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից չի կատարվում Որոշման պահանջը, այն է՝ չեն կազմվել ՀՏԿ-ների անվտանգության հայտարարագրեր:

Ուսումնասիրությամբ պարզվեց նաև, որ Ջրային կոմիտեի կողմից ստեղծված հանձնաժողովի կողմից 2017թ.-01.10.2018թթ. 14 ջրամաբարներում իրականացված ակնադիտական զննումների արդյունքում պարզվել է, որ բոլոր ջրամաբարները գտնվում են տեխնիկապես ոչ բարվոք վիճակում:

4.9. Հիմնական միջոցների գույքագրման վերաբերյալ

12.11.2016թ.-ին «Ջրառ» ՓԲԸ-ի տնօրենի ժամանակավոր պաշտոնակատար է նշանակվել (27.03.2018թ.-ին նշանակվել է տնօրեն), իսկ 16.03.2017թ.-ին տեղի է ունեցել գլխավոր հաշվապահի փոփոխություն:

«Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի 17-րդ հոդվածի հիման վրա հաստատված ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի՝ «Կազմակերպությունների ակտիվների և պարտավորությունների պարտադիր գույքագրման կարգը» հաստատելու մասին 02.06.2000թ.-ի թիվ 102 հրամանով հաստատված կարգի 1.5 մասի «ե» կետի համաձայն՝ գույքագրման անցկացումը պարտադիր է նյութական պատասխանատու անձի փոփոխման դեպքերում՝ գույքի ընդունման-հանձնման օրը:

Ստացված գրավոր պարզաբանմամբ հայտնվել է, որ *գույքագրման մասով իրավական ակտերով նախատեսված փաստաթղթերն առկա չեն, ամբողջական գույքի ցանկ չեն կարող ներկայացնել, քանի որ գույքի ծավալը մեծ է, և ամբողջական ցանկ կազմելը պահանջում է հսկայական աշխատանք և ժամանակ:* Հայտնվել է նաև, որ *տնօրենի փոփոխության ժամանակ ևս չի իրականացվել գույքագրում, և ներկայումս գույքագրման մասով տարվում են աշխատանքներ:*

Այդպիսով՝ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից *չի կատարվել վերոնշյալ հրամանի պահանջը՝ չի իրականացվել պարտադիր համարվող գույքագրումը:*

Գույքագրմանն ուղղված ընթացիկ աշխատանքների մասով «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից տրամադրված տեղեկատվության ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ ***71,982.2 հազ դրամ մնացորդային արժեքով գույք ենթակա է դուրս գրման, ինչի պատճառ նշված է գույքի գոյություն չունենալը:*** Ներկայումս «Ջրառ» ՓԲԸ-ում գույքագրման աշխատանքները շարունակվում են:

Արձանագրվել է նաև հաշվեկշռում առկա ձկնաբուժական տնտեսություն, որը սեփականության իրավունքով պատկանում է այլ անձի: Առկա է նաև խորքային հոր՝ պոմպերով, որը գտնվում է այլ անձին սեփականության իրավունքով պատկանող ամառանոցի տարածքում:

4.10. Ապօրինի ջրօգտագործողներ

«Ջրառ» ՓԲԸ-ի կանոնադրության 2.5.-րդ կետի «ժդ» ենթակետով նախատեսվել է, որ ի թիվս այլ գործառույթների, ընկերությունն իր իրավասության սահմաններում ոռոգման ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերից օգտվելու և կառուցվածքների շահագործման կանոնների դրույթների խախտման դեպքում պատրաստում է համապատասխան նյութեր՝ խախտողներին սահմանված կարգով պատասխանատվության ենթարկելու համար:

Ուսումնասիրությամբ պարզվեց, որ «Ջրառ» ՓԲԸ-ի կողմից, 2017-01.10.2018թթ. ընթացքում ***վերոնշյալ գործառույթն իրականացվել է 2 անգամ,*** որից՝ իր նախաձեռնությամբ 18.09.18թ. թիվ 798 գրությամբ «Ջրառ» ՓԲԸ տնօրենը